

УДК 811.161.2'42:821.161.2.09(192)

КОНЦЕПТ «СВОБОДА» В КОГНІТИВНО-СЕМАНТИЧНОМУ ПОЛІ ВІРША ІВАНА ФРАНКА «ЩЕ НЕ ПРОПАЛО!»

Оксана ПЕТРІВ,

кандидат філософських наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та методики їх викладання в початковій школі, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (Україна, Дрогобич)
petriv.sana@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-5194-6486>

Research ID: Y-6089-2019 <http://www.researcherid.com/rid/Y-6089-2019>

Статтю подано до редакції / The article is submitted to the editorial board:
13.09.2019.

Статтю опубліковано / The article is published: 15.11.2019.

У статті виявлено суть концепту «свобода» в когнітивно-семантичному полі вірша І.Франка «Ще не пропало!», з'ясовано особливості його вербальної репрезентації в поетичному дискурсі; обґрунтовано його відповідність лінгвокультурному профілю української мови. Встановлено, що мовне оформлення тексту є прикладом дискурсивної конфігурації концепту, у якому відображено індивідуально-авторське світорозуміння.

Ключові слова: дискурс; Іван Франко; концепт «свобода»; когнітивно-семантичне поле; лінгвокультурологія.

THE CONCEPT OF «FREEDOM» IN THE COGNITIVE-SEMANTIC FIELD OF THE POEM BY IVAN FRANCO «STILL NOT LOST»

Oksana PETRIV

Candidate of Philosophy, Associate Professor of the Department of philological sciences and techniques of teaching in elementary school, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University (Ukraine, Drohobych) petriv.sana@gmail.com

The purpose of the article is to identify the essence of the concept of “freedom” in the cognitive-semantic field of I. Franko’s verse “Still not lost!”. In the framework of the defined goal, the following tasks have been solved: the features of the verbal representation of the concept of “freedom” in poetic discourse of the poetry by Ivan Franko have been clarified; its compliance with the linguistic and cultural profile of the Ukrainian language has been substantiated. It is established that the linguistic design of the text of the poem is an example of the discursive configuration of the concept, which reflected the individual and author’s understanding of the world and himself in it. The concept of “freedom” is culturally relevant, which manifests itself on the lexical, phraseological and syntactical levels, in various means of objectification, in syntagmatic fullness, peculiarities of metaphorical comprehension and paremic interpretation. The concept is a mental entity that is scattered among the signs of the language and can be implemented by a number of verbal / nonverbal means. In the author’s mind there is a certain individual associative relationship between the concept and the sign, which is based on their own life experience, due to the physical, psychological, emotional state, the purpose of discourse, etc.

Conclusions: socio-cultural dynamics of the national language allows changes in the artistic and poetic conceptualization of the concept of “freedom”. In this sense, the writer and his work, as well as the linguistic means of the discourse are the transfer-transmitter of the concept and its significance in the bonds of generations, epochs, cultures, etc. The valorative scope of the concept of “freedom” in the text of the verse is determined by its author’s discourse as the value of the existence of man and nation, which corresponds to the philosophical and mental guidelines of the Ukrainian linguistic and cultural community. Prospects for further research are the study of the conceptosphere of other latest poems by Ivan Franko.

Key words: discourse; Ivan Franko; concept of “freedom”; cognitive-semantic field; linguistic culture.

Постановка проблеми. Однією із центральних проблем сучасної лінгвістики є проблема людиновимірності мови. Адже генезис мови в універсальності її феномена та конкретиці дискурсу неможливо пізнати без урахування характеристики людини – як творця мови і її носія (мовця), який, водночас, є (або може стати) суб’єктом когнітивно-комунікативного вивчення мови та дискурсу як мовної діяльності та її результату. До того ж слід пам’ятати про багатовимірність особистісних характеристик суб’єкта мови та мовлення, яка обумовлена, перш за все, приналежністю до етнонаціональної спільноти та культури в своєму часі та просторі. Це визначає актуальність лінгвокультурологічного вивчення когнітивно-семантичного поля «прощальних поетичних творів» Івана Франка (лютий 1916 р.), які можна вважати наслідком глибоких філософських роздумів Поета над сенсом життя, поетичним прощанням зі світом, з людьми, із земним життям (Тихолоз, 28.05.2016). Філософсько-поетичний дискурс одного із цих віршів – поезії «Ще не пропало!»

– репрезентує концепт «свобода», лінгво-ментальний аналіз якого і є предметом нашого дослідження.

Аналіз досліджень. Проблема вирішується на міжгалузевому рівні – мовознавства, зокрема концептології, літературознавства, філософії, культурології, етнології, етнопсихології тощо. Аналіз теоретичної бази та останніх досліджень проблеми виявляє щонайменше два рівні: лінгвокультурологічний та літературознавчий, зокрема з його франкознавчим пластом.

Теоретико-методологічну основу дослідження становлять засадничі положення вчення Л. Вітгенштайна, Г.-Г. Гадамера, В. фон Гумбольдта, Л. Виготського, О. Потебні, Ф. де Соссюра та низки інших про зв'язок мови і мислення та етнонаціональну специфіку мовної картини світу. Важливими для дослідження когнітивно-семантичної сутності концепту є праці А. Вежбицької, В. Карасика, Н. Красавського, І. Патен, М. Пименова, З. Попова, А. Смерчко, Ю. Степанова, І. Стерніна та низки інших учених. Логіка і хід нашого дослідження оперті, зокрема, на ключові положення праць українського лінгвокультуролога Анатолія Приходька (зокрема: Приходько, 2013).

У сучасних дослідженнях життя та творчості Івана Франка звертаємося до праць Л. Архипової, О. Багана, О. Забужко, М. Зубрицької, П. Іванишина, С. Павличко, Б. Тихолоза. Однак, незважаючи на достатню розробленість проблеми концепту в семантичній системі української мови, поза дослідницькою увагою залишилося вивчення концепту «свобода» в дискурсі останніх віршів Івана Франка, що й обумовило вибір теми нашої статті.

Метою статті є виявлення суті концепту «свобода» в когнітивно-семантичному полі вірша Івана Франка «Ще не пропало!». У межах визначеної мети необхідно вирішити такі **завдання**: з'ясувати особливості вербальної репрезентації концепту «свобода» у поетичному дискурсі поезії Івана Франка; обґрунтувати відповідність концепту «свобода» у вірші лінгвокультурному профілю української мови.

Виклад основного матеріалу. Концепт мови завжди є етнокультурно маркованим. Його суб'єкту – особистості та спільноті – властиві світоглядно-ментальні характеристики і настанови утвердження цінностей та ідеалів культури та історії, збереження національної ідентичності та самосвідомості, що визначає їх відображення в мові та мовленні, зокрема в концепті «свобода» як лінгвокультурному утворенні.

Концепт, як зазначає А. Приходько, концептуалізує світ, на відміну від поняття, який його категоризує. До того ж категоризація світу є раціонально-логічним феноменом і тому – загальнолюдським досягнен-

ням, а концепт як засіб концептуалізації світу є явищем когнітивно-оцінним, яке відображає етноспецифічне осягнення певного фрагменту позамовної дійсності (Приходько, 2013, с. 20).

Лінгвокультурний концепт, як висновує І. Патен, є багатовимірним ментальним утворенням, що зберігається у свідомості мовної особистості і матеріалізується у мовленні, відображає яскраво виражені культурні цінності певного етносу – духовну та матеріальну складові культури (Патен, 2018, с. 66). Так, компонентами концепту як ментального утворення виступають понятійна, перцептивно-образна та ціннісна його складова. Причому ціннісна картина світу для спільноти та особистості формується завдяки змісту ключових концептів національної мови, які становлять впорядковану систему – концептосферу. Однак, концепт мови виявляє себе у дискурсі мовця, що, як висновує А. Приходько, дає можливість розмежувати два типи концептосистеми – концептополе та дискурсивні конфігурації концептів (Приходько, 2013, с. 173 – 174). Мовне оформлення вірша «Ще не пропало!» Івана Франка є прикладом дискурсивної конфігурації концепту «свобода», у якому знайшло відображення індивідуально-авторське розуміння світу та свого місця і значення в ньому.

Концепт «свобода» є культурно релевантним, що у мовно-семантичному відтворенні виявляє себе на лексичному, фразеологічному і синтаксичному рівнях, в різноманітних засобах об'єктивації, а також в синтагматичній наповненості, особливостях метафоричного осмислення та паремійної інтерпретації. А. Приходько описує цей концепт у визначенні імені концепту – «свобода», в параметрах понятійного субстрату – «можливість діяти на власний розсуд, відсутність обмежень, протизавага рабству, залежності», перцептивно-образного адстрату – «синкретичні образи (відкритий простір, вітер, море, птах, політ, дихання)» та валоративно-ціннісного епістрату, який виявляє ставлення до поняття масової етнокультурної свідомості, – «пріоритетна цінність у житті, яка передбачає можливу втрату свободи та необхідність боротися за неї» (Приходько, 2013, с. 39). Однак слід пам'ятати, що мовна об'єктивація концепту не має однозначного зв'язку із певним словом, адже концепт є ментальним утворенням, яке розсіяне серед знаків мови і може бути реалізований низкою вербальних (і невербальних) засобів. В індивідуальній свідомості Івана Франка як комуніканта та автора аналізованого вірша між концептом і знаком виникає певний індивідуальний асоціативний зв'язок, який базується на власному життєвому досвіді, є обумовленим фізичним, психічним, психологічним, емоційним станом, метою дискурсу тощо.

Як зазначає А. Приходько, концепт – це у певному сенсі ідея, яка виникає в мовно-мисленнєвому процесі мовця на етапі до комунікації і прагне вийти назовні, підшуковуючи для себе адекватну вербальну упаковку. Мова йде про кодову варіативність концепту як основу концептології, коли під одним ім'ям може існувати декілька ментальних змістів (концептів), а один і той же ментальний зміст може мати декілька імен. Різноманітний потенціал знакового вияву концепту є важливим для лінгвокультури та ціннісним для етносоціуму (Приходько, 2013, с. 79–80). Тож понятійна сутність концепту, набуваючи асоціацій та оцінок у лінгвокультурній свідомості Івана Франка як суб'єкта мови та мовлення, органічно поєднується у використанні з лінгвокультурним змістом національної мови в її генезисі.

Вірш Івана Франка у його мовному оформленні та єдності міжсуб'єктної взаємодії у системі: «автор – читач/реципієнт – читач/дослідник/інтерпретатор» є соціодискурсивним простором, у якому існують створені автором концептополя як діалектично єдиний і, водночас, розрізнений когнітивно-семантичний простір для функціонування концепту «свобода».

Нетрадиційний спосіб презентації концепту «свобода» в дискурсі поезії є показником високого рівня мовної компетенції Поета, оскільки презентує для сприйняття і розуміння витончені мовні фігури, засновані на афористичності, протиставленні, іронії, метафоричності тощо.

Семіотизація концепту «свобода» у поезії Івана Франка визначає особливу техніку, методику і засоби вербального оформлення. До того ж їх продуктивність та характер взаємозв'язку в поетичному дискурсі забезпечують його відповідність світоглядно-ментальним особливостям етнокультури. Механізм Франкової репрезентації концепту «свобода» відповідає лінгвокультурній, яка включає авторську парадигму його об'єктивації за допомогою лексичного, синтаксичного, фразеологічного ресурсу мови і суб'єктивацію як розкриття ідеї свободи за допомогою авторських художньо-поетичних засобів і прийомів (зокрема персоніфікації), які доповнюють загальнокультурну значимість. Цей концепт конкретизує стан хворої тілом, але сильної духом людини, філософа і митця, культурного і політичного діяча, вченого-енциклопедиста, який у 1916 році був номінований на отримання Нобелівської премії з літератури (Нобелівська премія: сайт міжнародної премії, б.р.). Обрана Іваном Франком техніка об'єктивації концепту «свобода» використовує конкретну мовну одиницю – персоніфікований образ думки, яка відтворює свідомість, мислення поета у вільному польоті спогадів про різні періоди власного життя, про красу карпатських краєвидів, пе-

режиті відчуття і почуття, що забезпечує вербальне, художньо-образне портретування концепту, його впізнаваність без прямого називання.

Так, вербальна номінація концепту «свобода» в дискурсі Івана Франка відбувається в авторській парадигмі не лише лексичним, а й синтаксичним і фразеологічним шляхом. Лексичні засоби «думка», «дійсність», «дух», «душа», «тіло» дає нові форми називання свободи як екзистенційного стану буття людини, формує авторський художньо-поетичний когнітивно-семантичний простір концепту. Варто пам'ятати, що в ментальному просторі української культури періоду бездержавності концепт «свобода» має форму багатозначного називання, до того ж його позамовним референтом виступають події і явища суспільно-політичного життя людини та спільноти: «свобода – воля – незалежність – державність – самостійність». Таке ім'я концепту функціонує в мові та мовленні у семантичній прив'язці до антиконцепту «неволя – рабство – залежність – бездержавність». Після проголошення незалежності, здобуття українським народом державності (після 1991 року) лінгвокультурне наповнення концепту «свобода» переходить з площини суспільно-політичної семантики в особистісну, морально-етичну, правову. На наш погляд, в сучасній українській мовній картині світу концепт «свобода» матеріалізується в лексемах-номінантах: «свобода – воля – вибір – відповідальність – демократія». Наявність цього ряду ментальних одиниць для означення концепту «свобода» в українській лінгвокультурі свідчить про те, що концепт, як зазначає А. Приходько, «не існує сам по собі, а інтегрований у систему собі подібних» (Приходько, 2013, с. 84).

У Франковому вірші наявна синтаксична об'єктивація концепту «свобода» шляхом використання словосполучень, питальних, окличних, спонукальних речень тощо. Це розгорнута номінація концепту, яка свідчить про те, що мовні засоби забезпечують його повідомлення як універсальне ментальне утворення у поєднанні з національно-мовною, інтерпретаційно-смісловою специфікою.

Лексичний, фразеологічний і синтаксичний спосіб об'єктивації концепту «свобода» у дискурсі вірша Івана Франка реалізує суть концепту знаками мови, максималізує його ментальне поле, робить його впізнаваним, сприйнятним, засвоєним, інформативним в інваріанті особистісної ментальності Поета та його світогляду, повідомленому в художньо-образній системі мови вірша.

У дискурсі Івана Франка виявляє себе суб'єктно-оцінне, авторське ставлення до концепту «свободи» та його референта як до беззаперечної цінності буття.

Рефлексія Івана Франка у поетичному дискурсі над свободою як цінністю не лише суспільно-політичного, але й особистісного буття у наслідку дає індивідуальну, часткову інтерпретацію лінгвокультурологічного знання про свободу як універсальне, загальнолюдське, абсолютне. Засобами дискурсу та рефлексії автора виступає при цьому ідейно-тематичний зміст вірша та його художньо-образне розкриття. Зробимо вибірку окремих із них на основі публікації тексту вірша «Ще не пропало» Богданом Тихолозом на сайті авторського проекту від 28 травня 2016 року (Тихолоз, 28 травня 2016 року).

Концептуальні синоніми думка «гуляє – збирає – зависа – дише – грає – п'є – вдиха – бродить – ловить – поглядає – підслуха – заблукає» використано для означення дій, не обмеженої межами часу і простору «думки» не лише як акту мислення, ідеї, а і як *Altere go* німецького автора. Через хворобу, невідповідне лікування, невстановлений діагноз – неспецифічний деформуючий ревматоїдний поліартрит, який у 1916 р., тобто у рік смерті поета, не входив до номенклатури хвороб людини (Тихолоз, від 10.08.2016), фізичний стан Івана Франка був дуже поганий, однак він зберіг відчуття внутрішньої свободи, цінності життя, вміння радіти будь-яким його проявам. Ці концептуальні синоніми відтворюють перцептивно-образну сферу концепту «свобода» в синкретичних образах думки, простору природи і соціуму, дії, відчуття, і в такий спосіб репрезентують концепт: «Не раз думка гуляє По ярах, по долинах, Гриби в лісі збирає, Зависа на вершинах, Дише воздухом чистим, Смерековим бальзамом, Грає з сонцем огнистим Над обваленим трамом, Грає з мушок роями Над потоком журливим, П'є жадними устами З джерела чисту воду І вдиха прохолоду Вдохом довгим, тужливим» (Тихолоз, 28.05.2016). Виокремлюємо поруч з цим також **концептуальні метафори**: «думка літає», «по ріці думка бродить», «дійсність буденна глухо дзвонить», «дійсність сувора слово тихее ронить», «думка ... на народні збори ... Заблукає несміла»; **алюзії**: «Була й слів перемога, Були оплески й брава Й не лиха була слава» – натяк автора на свою активну громадську і політичну діяльність, яку не полишав, допоки не був скутий хворобою (до 1908 року). **Паремія** «Тепер того не стало, Та ніщо не пропало» є кінцівкою вірша і репрезентує концепт «свобода». У поетичному дискурсі автора паремія надає віршеві морально-дидактичного спрямування, афористичності, а також суб'єктивує концепт, акцентуючи на його асоціативно-образній і ціннісно-валоративній складовій, водночас, є засобом визначення лінгвокультурної приналежності концепту у виразі «Ніщо не пропало!», оскільки апелює до власного особистісного досвіду і етнокуль-

турної спільноти: свободу і фізичну, і духовну можна втратити і тому необхідно цінувати її і боротися за неї.

Персоніфікація образу «думки» у вірші також допомагає авторові створити образ свого другого «Я», внутрішнього світу, ментально-емоційної сфери власної особистості – душі, яка і є вмістилищем свободи. Персоніфікований образ матеріальної, фізичної «дійсності» опонує «думці» як носієві духовного, ідеального. «Дійсність» прагматична, жорстока, цинічна у своїй реальності і безкомпромісності, і якщо поняття «думка» у дискурсі автора є **метонімічним** змістовим втіленням концепту «свобода», ідеєю якого є духовна свобода особистості, то персоніфікована «дійсність сувора» в ідейно-тематичному контексті вірша об'єктивує антиконцепт «неволя», що втілено у її оціночній, обмежувчій, саркастично-зневажливій репліці у бік духовно-душевних поривів «думки» (тобто внутрішнього «Я» автора): «Бач, безсиле тіло чого ще захотіло! Бродів мало чи много – Обійдешся й без того». Образи «думки» і «дійсності» є **алегоричними** щодо концепту «свобода» та його антиконцепту «неволя».

Перцептивно-образна сфера концепту «свобода» у дискурсі вірша Івана Франка реалізована засобами низки **епітетів** для означення тих відчуттів, об'єктів, дій, які, власне, і становлять суть понятійного субстрату концепту та його антиконцепту: «воздух чистий», «сонце огнисте», «потік журливий», «уста жадні», «вдох довгий, тужливий», «дійсність буденна», «дійсність сувора», «слово тихе», «тіло безсиле», «не лиха слава», «оклик невимовний». Останній у переліку епітет у поєднанні з означуванням створює **оксюморон** як мовну фігуру, що формує читацьке сприйняття і розуміння душі як дійсного і, водночас, невовимого, суперечливого, емоційно-раціонального простору свободи в структурі особистості – «І дзвенить в душі повній оклик той невимовний: «Чуй життя насолоду! Чуй себе тут щасливим» (Тихолоз, 28.05.2016).

Метафорична, художньо-образна суб'єктивізація концепту «свобода» як ідеї у Івана Франка дозволяє свідомості суб'єкта дискурсу у комунікативній системі «мовець/ автор – адресат/читач-реципієнт – адресат/читач-дослідник» бачити, чути, відчувати на нюх, смак, дотик, переживати ментальну суть референту (власне свободи) у діалектичній єдності з антиконцептом «неволя». Таким чином, фіксуємо побудову когнітивної моделі концепту «свобода» в ментальному просторі (фреймі) автора/наратора, персонажа і читача/реципієнта як шлях **від** чуттєвого досвіду **через** образ/поняття **до** розуміння концепту і пізнання свободи.

Певна варіативність концепту «свобода» у вірші Івана Франка не порушує константності когнітивного прототипу, однак створює дискурсивні синоніми-альтернативи, які цілком відображають особли-

вості національного сприйняття світу і людини в ньому. Це, зокрема, цінність фізичного, тілесного здоров'я, що забезпечує фізичну, рухову активність людини, діяльність в «середній» праці (за Г. Сковородою), і, відповідно, тягар хвороби, що обмежує ці можливості. Однак, ці асоціативно-образні семи щодо концепту «свобода» у вірші Івана Франка декларують свободу духу людини, в якому зосереджено невичерпний потенціал творчої активності, самовідтворення, утвердження своєї бутевості, самосвідомість як рефлексію.

Ціннісне (валоративне) розуміння свободи у вірші Івана Франка пов'язане з дидактичними рекомендаціями, якими геній українського Поета на порозі відходу у вічність прагне зробити читача (адресата свого дискурсу) сильним духом, передати йому свій особистісний життєвий досвід, який відповідає вченню екзистенціальної філософії про те, що «людина, за Ж.П. Сартром, засуджена бути вільною» (Сартр, 1990, с. 327). **Екзистенційність** є однією із домінант української національної світоглядно-філософської ментальності, яка знайшла свій класичний вияв в українській культурі (літературі, філософії, усній народній творчості, обрядовості) у традиції «філософії серця», якій цілком відповідає лінгвокультурний рівень ідіостилю Івана Франка.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Концепт «свобода» в своїх семантико-когнітивних характеристиках та функціонуванні у різних дискурсах зберігає стабільність. Однак соціокультурна динаміка національної мови виявляє зміни у художньо-поетичній концептуалізації (як ідеї) поняття «свобода». У цьому сенсі письменник та його творчість, мовні засоби дискурсу виступають трансфером – передавачем концепту та його значення в зв'язках поколінь, епох, культур тощо.

Спроба проаналізувати, виявити та обґрунтувати когнітивно-семантичний зміст концепту «свобода» у дискурсі одного із останніх віршів Івана Франка «Ще не пропало!» є предметом нашої епістемологічної рефлексії. Використання контекстуального методу дозволило виявити перцептивно-образний рівень концепту «свобода»; здійснити його параметризацію в поетичному дискурсі, який є однією із форм існування лінгвокультури; виявити шляхи і засоби суб'єктивної мовної реалізації, яка виявляє себе в модифікації семантики і набутті концептом додаткових конотацій, що не зафіксовані в лексикографічних джерелах.

Валоративна сфера концепту «свобода» у вірші Івана Франка обумовлена його авторським дискурсом як цінності буття людини та нації, що відповідає світоглядно-ментальним настановам української лінгвокультурної спільноти. **Перспективи подальшого дослідження** полягають у дослідженні концептосфери інших останніх віршів Івана Франка.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нобелівська премія: сайт міжнародної премії (б.р.). Взято з <https://www.nobelprize.org/nomination/redirector/?redir=archive/show.php&id=1392>.

Патен, І. (2018). Лінгвокультурологічні концепти «багатство-бідність» у слов'янській пареміології. Рідне слово в етнокультурному вимірі: збірник наукових праць. Дрогобич, Посвіт, 59 – 68.

Приходько, А.Н. (2013). Концепты и концептосистемы. Днепропетровск: Белая Е.А.

Сартр, Ж.П. (1990). Экзистенциализм – это гуманизм. Сумерки богов. Москва: Политиздат, с. 319 – 344.

Тихолоз Б. (від 10.08.2016). Історія хвороби Генія, або від чого помер Іван Франко? Франко: Наживо / Franko: live. Авторський проект Наталі і Богдана Тихолоза. Взято з <https://frankolive.wordpress.com/2016/08/10/історія-хвороби-генія-або-від-чого-пом/>.

Тихолоз Б. (від 28.05.2016). Прощальні вірші Івана Франка. Франко: Наживо / Franko: live. Авторський проект Наталі і Богдана Тихолоза. Взято з <https://frankolive.wordpress.com/2016/05/28/Прощальні-вірші-Івана-Франка>.

REFERENCES

Nobelivsjska premija: sajт mizhnarodnoji premiji (b.r.) [Nobel Prize: International Prize Website] Retrieved from <https://www.nobelprize.org/nomination/redirector/?redir=archive/show.php&id=1392>. [in Ukrainian].

Paten, I. (2018). Linghamvokuljturologhichni koncepty «baghatstvo-bidnistj» u slov'jansjkij paremiologhiji [Linguisticandcultural concepts of «wealth-poverty» in Slavic paremiology]. *Ridne slovo v etnokulturnomu vymiri – Native word in the ethno-cultural dimension*. Droghobych, Posvit, 59 – 68. [in Ukrainian].

Prihodko A.N. (2013). *Koncepty i konceptosistemy [Concepts and concept-systems]*. Dnepropetrovsk: Belaja E.A. [in Ukrainian].

Sartr Zh.P. (1990). *Jekzistencializm – jeto gumanizm [Existentialism is humanism]*. Sumerki bogov. Moscow: Politizdat, 319 – 344. [in Russia].

Tykholog B. (від 10.08.2016). *Istorija khvoroby Ghenija, або vid chogho pomer Ivan Franko? [History of the disease Genius, or why did Ivan Franko die?]*. Franko: Nazhyvo / Franko: live. Avtorsjkyj proekt Natali i Boghdana Tykholaza. Retrieved from <https://frankolive.wordpress.com/2016/08/10/istorija-khvoroby-ghenija-або-від-чого-пом/>. [in Ukrainian].

Tykholog B. (від 28.05.2016). *Proshhaljni virshi Ivana Franka [Farewell poems by Ivan Franko]*. Franko: Nazhyvo / Franko: live. Avtorsjkyj proekt Natali i BoghdanaTykholaza. Retrieved from <https://frankolive.wordpress.com/2016/05/28/Proshhaljni-virshilvanaFranka>. [inUkrainian].